

การเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

A Potentiality Development of The Lecturers

Faculty of Religion and Philosophy Mahamakut Buddhist University

พระราชปฎิภาณโกศล,ผศ.ดร.¹, พระครูสุธีปริยัติโกศล,ดร.²

ดร.อำนาจ ศรีบรรเทา³, ดร.กำธร เพี้ยเอี้ย⁴

Asst. Prof.Dr.Phrarajpatibhankosol¹, Dr.Phrakrusuteepariyatikosol,²

Dr.Amnart Sribantao³, Dr.Kamthon Piaeia⁴

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Author for Correspondence: Email:manussupap@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อแสวงหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร 2) เพื่อสร้างแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร 3) เพื่อจัดทำคู่มือการเสริมสร้างศักยภาพแก้ปัญหาและพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา จำนวน 20 รูป/คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสตร์ตามกรอบพันธกิจมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านผลิตบัณฑิตมีหลักสูตร รายวิชา เนื้อหารายวิชาที่เหมาะสม เป็นจุดเด่นของสาขาวิชาที่เน้นผลิตบัณฑิตมีคุณภาพ ให้มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา, 2) ด้านการวิจัย ส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร การทำผลงานทางวิชาการ ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย การผลิตตำรา, 3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มีการจัดการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่นการจัดอบรม กิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา, 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

สำคัญ : การเสริมสร้าง, ศักยภาพ, อาจารย์ประจำหลักสูตร

Received: 28/09/62, **Revised:**31/10/62, **Accepted:**06/11/62

Abstract

The purposes of this research were to: 1) find ways to enhance capacity Of course lecturers, 2) to create guidelines to develop potentiality and competency of lecturer, and 3) create handbook to develop and improve potentiality and competency of the lecturers in Faculty of Religion and Philosophy. The researchers studied and collected the data from 20 lecturers from Religion and Philosophy department.

The finding were as follows:

There were 4 missions that the department should develop according to the office of higher education: 1) Graduation: the department should create proper matter of the subjects, and emphasized to develop and improve on quality of the students based on Buddhism, 2) Research: the department should to enhance and support the faculties to do research, and find the connection with other institutes, 3) Academic service: the department should serve the societies with Buddhist way, and 4) Arts and Culture: the department should teach and create the activities to motivate the people to interest with the culture.

Keyword : Lecturers, Development, Potentiality

บทนำ

ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา เสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของ สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สถาบันอุดมศึกษาที่จะเปิดการเรียนการสอนได้แต่ละสาขาวิชาจำเป็นต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีศักยภาพบริหารจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันหรือสาขาวิชานั้น ๆ คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถือว่าเป็นสาขาวิชาหลักของมหาวิทยาลัย เป็นอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย ที่มุ่ง

เน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ คู่คุณธรรม โดยเฉพาะวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

การเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันต่อการเจริญของโลกในปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นการจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีความทันสมัยตามยุคสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ มีการบริหารวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยมีการปรับใช้ศิลปะ วัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ การแสวงหา การสร้างและจัดการความรู้ตามแนวทาง หลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ได้แก่ มีการแสวงหา การสร้าง และการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้ มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการประสานความร่วมมือรวมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553) ราชกิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ 47 ง 24 เมษายน 2554 เล่ม 128 หน้า 44)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อแสวงหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา
2. เพื่อสร้างแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา
3. เพื่อจัดทำคู่มือการเสริมสร้างศักยภาพแก้ปัญหาและพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยวิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documents) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interviews) และการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ (Non-participants observation) ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจาก บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ปัญหาการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์

2. ทำการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ของอาจารย์ประจำหลักสูตร ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัย (2) วิทยาเขตสิรินธรราช (3) วิทยาเขตล้านนา (4) วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสตร์ จำนวน 10 รูป/คน ได้แก่ (1) พระศรีรัชมมงคลบัณฑิต,รศ.ดร. (2) พระมหาวิสูตร วิสุทธิปัญญา (3) ดร.วิญญู กิณะเสน (4) พระสัจชัย ญาณวีโร (5) พระมหาบุญณสมบัติ ปภาโว (6) พระมหาวิเชียร ธรรมวชิโร (7) นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร (8) พระครูปริยัติสาทร (9) นายสุดใจ ภูงลี (10) ผศ.ดร. แหวงทอง บุญคำ แล้วรวบรวมข้อมูลทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง และนำเสนอผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1) การเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้การบริหารงานเกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ประจำหลักสูตรจึงมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรที่กำหนด ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีหน้าที่บริหารหลักสูตรนั้นตามมาตรฐานการอุดมศึกษา มีหน้าที่สอน ผลิตตำราหลักสูตร และค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชา มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตร (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 : 12) จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของอาจารย์ให้ได้ผลดี มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร การพัฒนาอาจารย์ เป็นการพัฒนาที่เน้นสัมฤทธิ์ผลในการปรับปรุงศักยภาพ อาจารย์เป็นหลัก โดยทั่วไป สถาบันอุดมศึกษาจะพัฒนาทักษะด้านการสอนของแต่ละบุคคลเป็นหลัก ในความเป็นจริงอาจารย์ควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะเสริมต่อพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ตลอดจนทักษะการเป็นคณบดีของสังคม (วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2558 : บทคัดย่อ)

2) พันธกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาหรือ มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นชุมชนปัญญาของสังคมที่เป็น พันธกิจที่ยอมรับในระดับสากลมี 4 ประการ คือ 1) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อ

พัฒนากำลังคนในระดับสูงให้กับสังคมประเทศชาติ 2) การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคมเพื่อสร้างสรรค์ จรรโลงให้สังคมเจริญก้าวหน้าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยใช้วิชาการขั้นสูงเป็นพื้นฐาน 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์แห่งชาติไทย (วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559 :169) อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นวิชาการด้านพระพุทธศาสนาเป็นหลัก โดยปฏิบัติงานตามพันธกิจ ทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนด้านพระพุทธศาสนา ที่ผู้เรียนสามารถนำเอาวิชาการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภาระงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเรียนการสอนแก่ผู้ที่สนใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้สาขาวิชาพุทธศาสตร์ ได้เกิดประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากที่สุด และเพื่อรองรับกับภาระงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร จึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เจริญด้วยเทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

การเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร ด้านความจำเป็นในพันธกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ 2) การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ด้านการผลิตบัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพได้ตามเป้าประสงค์ เพราะอาจารย์ส่วนมากจบการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะมีเหตุปัจจัยให้มีการเปลี่ยนแปลง หลายด้าน เช่น ด้านทรัพยากรบุคคลผู้เรียน สิ่งแวดล้อม สังคม ความเจริญด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น จึงทำให้ระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่อาจารย์ก็ปรับตัวให้ทันกับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคของโลกดิจิทัล ในการระบบศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หมวดที่ 1 หมวดทั่วไป (2545 : มาตรา 6) ได้ให้ความมุ่งหมายและหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์ให้มีคุณภาพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะในวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญต่ออาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 7 มาตรา 52 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ว่าให้กระทรวงส่ง

เสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

การเสริมสร้างศักยภาพก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ จากผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล (2557 : 187-188) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า 1) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของบุคคล ทำให้บุคคลมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีความรู้เพิ่มมากขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น 2) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลา และลดความสูญเปล่าทางการดำเนินงาน เพราะบุคคลที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำอะไรผิดพลาด 3) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยทำให้บุคคลได้เรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เพิ่งได้รับการเรียนรู้ในการดำเนินการใหม่ 4) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของรัฐ หรือการดำเนินการต่าง ๆ เพราะบุคคลที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงาน การดำเนินงานและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี 5) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าในชุมชน การงานกล่าวคือ ทำให้บุคคลทุกคนมีโอกาสพัฒนาและชุมชนก้าวหน้าไปสู่สภาพที่ดีขึ้น 6) การเสริมสร้างศักยภาพ ช่วยทำให้บุคคลเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงานและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย ตามพันธกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ 2) การวิจัย 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมมีดังนี้ **ด้านการผลิตบัณฑิต** พบว่าผู้สนใจที่จะเข้ามาเรียนในสาขาวิชานี้ลดน้อยลง จากการสัมภาษณ์อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่าสาขาวิชา ยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทางสังคม **ด้านการวิจัย** ยังไม่ได้รับการเสริมสร้างอย่างเต็มที่ เนื่องจากภาระงานของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีมาก ทำให้การเพิ่มขีดความสามารถของอาจารย์ลดลง ขาดปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนในการพัฒนาอาจารย์ให้เจริญก้าวหน้า เช่น การทำวิจัย บทความวิชาการ การทำผลงานทางวิชาการ ผลิตตำรา และการเสริมสร้างศักยภาพด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของอาจารย์ ไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร มากยิ่งขึ้น ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา ด้านวิชาการ วิจัย ผลิตตำรา เป็นต้น สรุปคือสถาบันหรือหน่วยงานต้นสังกัดของอาจารย์ประจำหลักสูตร ควรสนับสนุนให้มีการเสริมสร้างศักยภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน **ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม** ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคมมีปัญหาด้านการงาน อาจารย์มีมากการให้บริการวิชาการแก่สังคมทำได้ไม่เต็มที่ เพราะอาจารย์ทำหน้าที่หลายอย่าง เช่น การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละระดับ เป็นต้น **ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม**

สรุป การการเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร ความต้องการในการเสริมสร้าง ศักยภาพของอาจารย์ ด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านวิจัย มีระดับความต้องการมากที่สุด จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความต้องการให้สถาบันหรือหน่วยงานต้นสังกัด จัดหางบประมาณหรือ แหล่งทุนและจัดให้มีการพัฒนาด้านการทำวิจัย เพราะในปัจจุบันแผนการทำวิจัยด้านต่าง ๆ มีโจทย์ ยากขึ้น แหล่งทุนมีไม่เพียงพอที่จะให้ทุนทำวิจัย เช่น วิจัยแห่งชาติ ได้เสนอหัวข้อหรือโครงการวิจัย ไปแล้ว แต่ไม่ได้การอนุมัติให้ผ่านหรือรับทุนตามโครงการวิจัยที่เสนอไป ทำให้อาจารย์ไม่มีทุนในการทำวิจัย ปัญหาคือไม่มีงานวิจัย ความต้องการด้านการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น การทำผลงานทางวิชาการ ตำแหน่งทางวิชาการ ก็ยังเป็นปัญหา ซึ่งมีข้อจำกัดหลายด้าน ต้องการให้ผู้บริหาร สถาบันหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสำคัญมากกว่านี้ เพื่อความมั่นคงในวิชาชีพและมีอาชีพใน การดำเนินชีวิตที่มั่นคง ของอาจารย์ประจำหลักสูตร ความต้องการรองลงมาคือด้านการผลิตบัณฑิต มีความต้องการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบโจทย์ของผู้เรียน เมื่อเรียนจบแล้วมีตลาดแรงงาน รองรับที่มากขึ้น เพราะปัญหาปัจจุบัน คือผู้เรียนในสาขาวิชานี้ ลดน้อยลง การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีความต้องการให้วางกฎระเบียบหรือการดำเนินงานให้คล่องตัว มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น การจัดทำโครงการต่าง ๆ มีการดำเนินการล่าช้า งบประมาณไม่เพียงพอ ผู้ที่ สามารถยืมเงินโครงการไม่เพียงพอ หรือไม่ต้องการรับผิดชอบการยืมเงินสำรองจ่าย ทำให้กิจกรรม หรือการดำเนินไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของทั้งสองด้านนี้

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังกล่าวมาแล้ว เพื่อนำผลการวิจัยมาดำเนินการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ควรสนับสนุนส่งเสริมและกำหนดเป็นแผนพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร เช่น การจัดอบรมเชิงวิชาการ การเขียนหลักสูตร ตำรา งานวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยเฉลี่ยให้ทั่วถึงทุกคน ทุกวิทยาลัยเขต วิทยาลัย โดยเฉพาะทุนวิจัยแห่งชาติหรือแหล่งทุนอื่น เพิ่มสิ่งสนับสนุน หรือส่งเสริมความเจริญในหน้าที่การงาน

เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้ความมั่นคงในวิชาชีพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ในครั้งนี้ มาเป็นแผนพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา มาปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยการเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้บริหาร หน่วยงานกับอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้สร้างศักยภาพในการทำงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้มีการพัฒนาขีดความสามารถให้เพิ่มมากขึ้น เมื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรมีศักยภาพครอบคลุมทุกด้านแล้ว สามารถนำความสามารถที่ได้จากการเสริมสร้างศักยภาพนั้น มาพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรให้เจริญและให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างสูงสุด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน มีข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตรหรือบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยด้านอื่นอีกหรือศึกษาประสิทธิผลที่เกิดจากการสร้างเสริมศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตรด้วย

บรรณานุกรม

- ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล. (2557). การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2557.น. 187-188
- เพ็ญศรี ฉิรินัง. (2550). การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย: ศึกษาเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน.ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2550
- สุวรรณ วังโสภณ. (2541). การศึกษากระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- สุชาติ เมืองแก้ว. (2550). แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา. เอกสารการประชุมสัมมนาประจำปี 2550. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ราชกิจจานุเบกษามาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง.